

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1664
Toplantı Tarihi/Sayısı : 13.6.2023/33
Karar Numarası : 2023/514
Başvuran : S. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Malatya İl Sağlık Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumundaki doktorun kendisine rahatsızlığı ile ilgisi olmayan ilaçlar yazarak psikolojik baskı yaptığı ve intihara yönlendirdiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Kurum doktoruna baş ağrıları için ilaç yazdırmaya gittiğinde alakasız ilaçlar yazdığını, kendisine psikolojik baskı yaparak intihara mecbur ettiğini ve kendisine zarar verirse bunun sorumlusunun Kurum doktoru olduğunu iddia ederek mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

3. Muhatap Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Kurumda görev yapmakta olan Dr. M. F. O.'nun Sağlık Bakanlığı personeli olduğu, bu sebeple iddialara ilişkin ifadesinin Kurum İdaresi tarafından alınmadığı,

b. 14/11/2022 tarih ve 2022/... sayılı yazı ile Malatya İl Sağlık Müdürlüğüne gereğinin yapılması için durumun bildirildiği,

c. Hükümlünün son 3 ay içindeki sağlık kayıtları ile reçetelerinin de yazı ekinde gönderildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Malatya İl Sağlık Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. İddialar üzerine Malatya İl Sağlık Müdürlüğünün 15/11/2022 tarih ve ... sayılı onayı ile inceleme/disiplin soruşturmasının başlatıldığı,

b. Yapılan incelemeler sonucunda hükümlünün baş ağrısı şikayetini bahane ederek sürekli revire gittiği ve ... isimli yeşil reçeteli ilaç yazdırmaya çalıştığı,

c. Hükümlünün 9/5/2022 tarihli BT ve servikal tomografisinde herhangi bir patolojik durumla karşılaşmadığından Kurum doktorunun hükümlüye daha uygun olan ağrı kesici ilaçları yazdığı ancak hükümlünün ısrarla yeşil reçeteli ilaç yazdırmak istediği, ilaç yazılmaması üzerine şikayette bulunduğu,

ç. Hastanın sağlık dosyası incelendiğinde şikayet tarihinden itibaren son 3 ay içinde revire gitme sayısının ve

revir biriminde yazdırdığı ilaçların doktorun soruşturma sırasında verdiği ifadeyi destekler nitelikte olduğu,

d. Hükümlünün iddialarına ilişkin herhangi bir somut delil bulunmadığı, bu sebeple Dr. M. F. O.'nun herhangi bir kusur ya da ihmali tespit edilmediğinden hakkında disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verildiği belirtilmiştir.

5. Muhatapların yazılı görüşlerine karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte başvuran özetle;

a. Kurum doktoruna karşı kaba bir tutum göstermediğini ancak doktorun "*Bir daha seni karşımda görürsem gözünü savcının karşısında açarsın.*" şeklinde kendisini tehdit ettiğini, bunun üzerine "*Ben size hastalığımı anlatıyorum siz beni tehdit ediyorsunuz.*" diyerek doktorun yanından ayrıldığını,

b. Başvuru dilekçesindeki iddialara ilişkin Kurum ve İl Sağlık Müdürlüğü tarafından gönderilen raporların sahte olduğunu, evraklardaki imzaların kendisine ait olmadığını iddia ederek mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma başvuru yapabileceği*" belirtilmiştir.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre;

"*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(2) Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz.

(3) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya

muameleye tabi tutulamaz.

...”

11. Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) göre; *"Ceza infaz kurumunda bulunma insanın beden ve ruh sağlığından feragat edilmesini gerektirmez. Diğer bireyler gibi mahpuslar da beden ve ruh sağlıklarını koruma haklarına sahiptir."* (AYM, Abdulkadir Durmuş, B. No: 2018/35662, 3/11/2022, para. 49).

12. Avrupa Birliği Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı'nın (Avrupa Cezaevi Kuralları) "Akıl Sağlığı" başlıklı 47.2 maddesine göre:

"Cezaevi sağlık servisi, ihtiyacı olan tüm mahpuslara psikiyatrik tedavi sağlamalı ve intiharın önlenmesine özel dikkat göstermelidir."

13. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlünün muayene ve tedavisi" başlıklı 98'inci maddesinin beşinci fıkrasına göre:

"(5) Hükümlülerin intihar riskini önlemek amacıyla gerekli her türlü tedbir alınır."

14. Başvuran Kurum doktorunun kendisine alakasız ilaçlar yazarak psikolojik baskı yaptığını ve intihara yönlendirdiğini iddia etmiştir. AYM, işkence ve kötü muamele konusunda, iddia edilen olayların gerçekliğini tespit edebilmek için makul şüpheden uzak kanıtların bulunması gerektiğini; bu nitelikteki kanıtların ise, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabileceğini ifade etmektedir (AYM, C.D., B. No: 2013/394, 6/3/2014, para. 28). Bu çerçevede İl Sağlık Müdürlüğü'nün cevabi yazısı, başvurana ait ilgili sağlık kayıtları ve Kurum doktoru ile infaz ve koruma memurlarınca tutulan tutanak incelendiğinde; Kurum doktoru tarafından 20/7/2022, 3/8/2022, 18/8/2022, 22/9/2022, 13/10/2022, 8/11/2022 tarihlerinde başvurana, bağımlılık yapıcı etkisi nedeniyle yeşil reçeteli ilaç yerine uygun görülen çeşitli ağrı kesici ilaçların reçete edilmiş olduğu anlaşılmıştır. Başvuranın psikolojik baskı ve intihara yönlendirmeye uğradığı iddialarına ilişkin ise İl Sağlık Müdürlüğü'nün 15/11/2022 tarih ve ... sayılı onayı ile yapılan soruşturmada somut herhangi bir delil bulunmadığı sonucuna varıldığı görülmüştür. Başvuru dosyası kapsamındaki tüm bilgi ve belgeler birlikte incelendiğinde, başvuruda yer alan iddiaların ispatına elverişli, her türlü makul şüpheden uzak, yeterli delil tespit edilemediğinden iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmiştir.

15. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle, 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında başvurudaki iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

13/6/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye